

Motion till riksdagen 2005/06:Ju540

av Göran Hägglund m.fl. (kd)

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar med följande ändring i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

<u>Anslag (tusental kronor)</u>	<u>Regeringens förslag</u>	<u>Anslagsförändring</u>
4:1 Polisorganisationen	15 674 018	500 000
4:3 Åklagarorganisationen	862 424	40 000
4:5 Domstolsväsendet m.m.	4 074 140	170 000
4.6 Kriminalvården	5 729 965	300 000
4.10 Brottsoffermyndigheten	27 449	5 000
4:15 Brottsförebyggande arbete	7 157	50 000
4:16 Kvinnojourer		130 000
Summa utgiftsområdet	29 022 913	1 195 000

En fungerande rättsstat – ett medborgerligt krav

En fungerande rättsordning är oundgänglig för ett gott samhälle. Rättsväsendet måste utvecklas så att det kan möta morgondagens behov och påfrestningar och garantera medborgarna rättstrygghet i ett internationaliserat samhälle. I ett gott samhälle överförs de demokratiska värdena och värderingarna från generation till generation. Utan dessa kommer relationerna mellan människor inte att fungera i vardagslivet. Tilliten och förtroendet måste utgå ifrån att respekten för varje människas unika värde är införlivad hos varje medmänniska. Rättsstatens uppgift är att ge en ram för dessa värden. Den skall syfta till att skapa en samlevnad med trygghet och respekt mellan människor och bidrar därmed också till att upprätthålla samhällets grundvärden.

Problemen inom rättsväsendet är så stora att många ifrågasätter att man lita på rättsväsendet, lagstiftningen och myndigheterna. Den hårda kritiken mot regeringens politik framför allt vad gäller polisbristen har inte passerat Justi-

Fel! Okänt namn på

tiedepartementet obemärkt. Sedan budgetpropositionen 2000 talar regeringen om en stor satsning på polisen. I realiteten har de höjda anslagen inte inneburit någon nysatsning på polisväsendet utan de har behövts för att täcka underskotten. I föreliggande budgetproposition anslår regeringen 475 miljoner mer än tidigare aviserade för 2006 till polisväsendet. Detta är ett steg i rätt riktning. Av polisens budget går 72 procent till lönekostnader. Då besparingar ska göras måste dessa ske inom ramen för de återstående 28 procenten. När regeringen nu avsätter ytterligare 475 miljoner kronor ska dessa räcka till mycket.

Kristdemokraterna anser att antalet poliser ska öka med 1 000 per år, vilket innebär att utbildningstakten måste öka ytterligare. År 2004 ökade antalet poliser netto med 599. Bland landets poliser är nästan 25 procent 55 år eller äldre. Fem procent är sjukskrivna och pensionsavgångarna är stora. Under somrarna håller ett betydande antal polisstationer i landet stängt. För 2005 beräknas polisens underskott uppgå till 74 miljoner kronor. Den samlade bilden ger oss tydliga besked om att de 475 miljoner som regeringen nu utökar budgeten för polisväsendet med inte kommer att räcka.

Kriminalvården dras med lika stora problem som polisen. Kriminalvården har stora budgetunderskott. Även om kriminalvården beviljas äskade anslagsramar för åren 2006–2008, vilket skulle innebära en ramhöjning med 450 miljoner kronor i jämförelse med de av riksdagen antagna ramarna, behövs det för år 2005 ett tillskott av ett engångsbelopp på 500 miljoner kronor för att uppnå en budget i balans år 2008.

Kristdemokraterna menar att all brottslighet, även vardagsbrottsligheten, måste bekämpas. När anmälningar kommer in till polisen skrivs en anmälan för försäkringsbolagets räkning, sedan avskrivs ärendet om det inte finns klara bevis. Detta är mycket olyckligt eftersom det leder till att allmänheten förlorar sitt förtroende för polis och rättsväsende. Alla brott, inklusive bostadsinbrott, överfall, våld och hot, bilstölder, klotter och skadegörelse, ska snabbt utredas. Även den grova gränsöverskridande brottsligheten, den ekonomiska brottsligheten, mc-klubbar med grov kriminell belastning, den alltmer växande ungdomsbrottsligheten, brott med rasistiska inslag samt våld mot kvinnor och barn ska bekämpas kraftfullt. Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att bekämpa barnpornografi- och narkotikabrott samt människohandel.

Brottsligheten måste mötas med både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. Snabba insatser krävs exempelvis genom närpolisverksamhet, samarbete mellan polis och socialtjänst samt då det gäller unga människor mellan skola, föräldrar, väl fungerande ungdomsrotlar och narkotikarotlar.

Det långsiktiga arbetet som handlar om förebyggande insatser, om internalisering, införlivandet av värden, värderingar och normer är också av största vikt. Vi hävdar att de vuxnas insatser betyder mycket för att få barn och unga att avstå från att börja begå brott. Föräldrar och andra vuxna som har ansvar för barnuppfostran måste därför stöttas i sin uppgift. Det är de vuxna i familjen och i skolan som ska ge ungdomarna identitet och social trygghet, inte gängmedlemmarna som i många förorter till storstäderna. Vi måste också kunna stötta de vuxna så att de kan vara närvarande och delaktiga i de ungas liv. Fasthet och konsekvens är viktiga signaler i detta preventiva arbete. Att

de vuxna i familjen får mer tid för barnen har en rad positiva följdverkningar för barnet. Det är i sig brottsförebyggande. Familjestabilitet bör därför eftersträvas som ett grundläggande mål för samhället och även som en brottsförebyggande resurs.

Den ekonomiska situationen för rättsväsendet har under flera år varit mycket ansträngd. Detta har fått konsekvenser för verksamheten. Det är angeläget med ett fungerande rättsväsende som har resurser till sitt förfogande för att kunna garantera samhällsmedborgaren säkerhet och trygghet.

Kristdemokraterna anvisar därför, till utgiftsområde 4 Rättsväsendet, i förhållande till regeringens förslag ytterligare 1 065 miljoner kronor för år 2006.

Polisorganisationen

Rikspolisstyrelsen (RPS) fungerar som central förvaltnings- och tillsynsmyndighet för polisväsendet. Säkerhetspolisen, Rikskriminalpolisen och Polishögskolan hör till RPS. Det finns en polismyndighet i varje län med en polisstyrelse som har i uppgift att leda myndigheten.

Regeringen föreslår ett anslag för 4:1 Polisorganisationen, på 15 674 018 kronor. Kristdemokraterna föreslår en ramförstärkning på ytterligare 500 miljoner kronor för 2006.

Den nedrustning som tidigare skett inom rättsväsendet har fått allvarliga, svårreparerade konsekvenser. Trots förhållandevis stora anslagshöjningar till polisen har en mycket liten del av resursförstärkningen nått den faktiska verksamheten. Både på landsbygden och i storstäderna saknas resurser. Polisen tvingas hålla sommarstängt på ett betydande antal stationer i landet. Dessutom har många stationer haft begränsade öppettider på grund av personalbrist. På sina håll har kommuner anställt vaktbolag till att sköta de uppgifter som egentligen borde ligga på polisen. Poliserna utför en rad administrativa uppgifter som rätteligen borde utföras av bättre lämpad personal. Det är viktigt att poliser lägger sin arbetstid på det som ingen annan än de kan. Det är därför uppenbart nödvändigt att öka antalet civilanställda så att utbildade poliser frigörs för polisiärt arbete. I rationaliseringsivern har man dragit in på arrestvakter. Detta leder till att poliser kan få köra långa sträckor bara för att lämna av en arresterad, vilket gör att man inte kan delta i eventuella uttryckningar under den tiden. Ouppklarade brott, lång väntetid hos polisen, stängda polisstationer, ökad oro för överfall och inbrott samt vetskapen om att närmaste polis finns många mil bort är den vardag många svenskar lever med. Kristdemokraterna anser att polisorganisationen måste ses över så att tilltron till rättsväsendet kan stärkas.

Orter som har färjetrafik till utlandet måste få ökade resurser annars riskeras att närpoliserna kan komma att användas till passkontrollanter istället för att vara ute på gator och torg.

Ett reformeringsarbete måste göras inom närpolisen. Kristdemokraternas mål är att det ska finnas en närpolis per tusen innevånare. Närpoliserna är viktiga inte minst för det brottsförebyggande arbetet. Närpolisen ska speciellt

Fel! Okänt namn på

arbeta brottsförebyggande i samverkan med andra aktörer som berörs av eller kan påverka brottsligheten i lokalsamhället.

Antalet poliser i Sverige är för litet. I slutet av år 2004 fanns 16 891 poliser. Kristdemokraterna vill intensifiera polisutbildningen så att antalet poliser år 2010 uppgår till 20 000. Kristdemokraterna anser också att polisutbildningen ska akademiseras. Om det sker kommer forskning att bli en del av den polisiära professionen och därmed utvecklas polisyrket och polisorganisationen.

Antalet anmälda narkotikabrott har ökat under år 2004 med 10 procent jämfört med 2003. Av de 500 miljoner kronor som Kristdemokraterna avsätter till polisverksamheten är 50 miljoner kronor motsvarande 100 nya polistjänster reserverade för att bekämpa narkotikabrott för att på så sätt förhindra narkotikamissbruket bland ungdomar.

Att polisen inte hinner med alla arbetsuppgifter leder till övertidsarbete och stress. Långtidssjukskrivningarna inom poliskåren ökar oroväckande. I slutet av 2004 var 800 poliser sjukskrivna. Det höga antalet sjukskrivningar orsakas av hög medelålder, stress, övertid, strukturförändringar och besparingar.

Det måste tas ett samlat grepp om arbetsmiljöfrågorna inom polisen. Regeringen bör initiera ett samarbete mellan länspolismyndigheterna i landet för att åtgärda arbetsmiljöfrågan. Alla polismyndigheter bör få tillgång till arbetsmiljöhandledning samt professionell hjälp för att förebygga stressrelaterade arbetsskador och rehabilitera dem som blivit sjuka till följd av arbetssituationen.

De problem som uppstått i samband med upplopp, kravaller och demonstrationer är uppenbart relaterade till brister i ledarskap och chefskompetens. Sedan flera år saknas central utbildning för chefer på olika nivåer. En systematiserad strategi om plan för chefsutveckling och kompetens är uppenbart nödvändig.

Bristen på modern utrustning är ännu en fråga som behöver lösas. Polisen behöver alternativa vapen samt tillgång till vattenkanon vid demonstrationer och större folksamlingar. Polisen måste också få tillgång till skyddade fordon för att kunna upplösa våldsamma folkmassor med så liten risk för skador som möjligt, för både demonstranter och poliser. Polisen bör också få möjlighet till buggning för att komma åt den avancerade kriminaliteten. Ett beslut om buggning måste dock föregås av ytterst omsorgsfulla överväganden. Bland annat ska klargöras hur man bäst hanterar risken för integritetskränkning och hur man ska hantera inhämtat material som inte är av intresse för undersökningen.

I en annan motion redogör Kristdemokraterna i detalj för förslag som rör polisorganisationen.

Åklagarväsendet

Åklagarmyndigheten inrättades den 1 januari 2005. Därmed upphörde myndigheten Riksåklagaren samt de sex regionala åklagarmyndigheter som ingick i åklagarorganisationen. Åklagarväsendet har under de senaste tio åren stegvis genomgått en omvälvande förändring från ca 100 myndigheter till 1. Denna process har för riksåklagaren och överåklagarna inneburit nödvändigt fokus på organisations- och administrationsutveckling. Också det senaste året har påtagligt präglats av omorganisationen till den nya Åklagarmyndigheten.

På Ekobrottsmyndigheten (EBM) utreds bokföringsbrott, konkursrelaterade brott, skattebrott, insiderbrott och EU-bedrägerier samt övriga komplicerade ekonomiska brott som kräver särskilda kunskaper om finansiella förhållanden och näringslivsförhållanden. Inom EBM finns närmare 400 specialutbildade åklagare, poliser, ekonomer och administratörer som arbetar tillsammans i projektgrupper för att förebygga och bekämpa den ekonomiska brottsligheten.

Det svenska åklagarväsendet har idag, även i ett internationellt perspektiv, en central roll i rättsväsendet. I sin position i rättskedjan mellan polisen och domstolarna påverkar åklagaren såväl kvaliteten på polisens utredningsverksamhet som processen i domstol.

Åklagarnas arbetsbelastning bara ökar. Åldersstrukturen inom organisationen är sådan att man väntar stora pensionsavgångar. Resursbristen leder till att man nu har valt att starta en försöksverksamhet med unga beredningsjurister och praktikanter.

För att åklagarna ska kunna arbeta offensivt brottsbekämpande, stödja polisen, delta i rättsutvecklingen samt förbättra kvaliteten och lagföringen inom prioriterade områden måste ytterligare resurser tillföras. Enligt riksåklagaren Fredrik Wersäll behövs medel för 35 specialister som ska ingå i de familjevåldsenheter som ska inrättas i samverkan med polisen för att effektivisera lagföringen av familjevåld och sexualbrott. Dessutom behövs ytterligare 35 specialister för bekämpningen av miljöbrott, ekobrott, mängdbrott och internationell organiserad brottslighet.

Kristdemokraterna anser att brott mot barn och andra med begränsad autonomi måste vara det mest prioriterade området för åklagarna. Vi anser att det är hög tid att på allvar satsa på nyrekrytering av framtida åklagare och administrativ personal. Återkommande kompetensutveckling för de anställda är nödvändig. I en särskild motion tas de kristdemokratiska förslagen om åklagarna och EBM upp.

Regeringen föreslår ett anslag för 4:3 Åklagarorganisationen, på 862 424 000 kr. Kristdemokraterna föreslår en ramförstärkning på ytterligare 40 miljoner kronor för 2006 för 4:3 Åklagarorganisationen.

Fel! Okänt namn på

Domstolsväsendet

Tingsrätterna, de sex hovrätterna och Högsta domstolen tillhör de allmänna domstolarna. Länsrätterna, de fyra kammarrätterna och Regeringsrätten tillhör de allmänna förvaltningsdomstolarna. Domstolsverket fungerar som central förvaltningsmyndighet för de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, arrendenämnderna, hyresnämnderna och Rättshjälpsmyndigheten.

Ett rättssamhälle kräver fungerande domstolar. Deras uppgifter är att handlägga mål och ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att avkunna dom inom rimlig tid. Regeringens målsättning är att skapa större domkretsar. Kristdemokraterna motsätter sig att små tingsrätter läggs ned. Om nedläggningarna fortskrider i enlighet med regeringens inriktning är risken stor att rättssäkerheten äventyras. Kristdemokraterna anser att inga beslut om nedläggning av tingsrätter ska fattas innan ytterligare konsekvensanalyser genomförts av hittills genomförda nedläggningar. Kristdemokraterna vill också hålla öppet för möjligheten att öppna nedlagda tingsrätter.

Kristdemokraterna har under många år föreslagit att tingsrätterna ska sammanläggas med länsrätterna. Bakgrunden till vårt ställningstagande har varit ambitionen att skapa möjligheter för de mindre tingsrätterna att vara kvar. En sådan process bör nu inledas.

Kristdemokraterna anser att Domstolsverkets roll bör utredas. Domstolsverket är idag ett centralt ämbetsverk och lyder under regeringen. Kristdemokraterna förespråkar i stället en modell liknande den som finns i Danmark, i syfte att värna domstolarnas oavhängighet. Genom en sådan förändring skulle Domstolsverket ligga direkt under riksdagen. På detta sätt skulle konflikten mellan den administrativa styrningen och domstolarnas självständighet undvikas.

Domstolsverket vill införa prestationsstyrd lön för domare, samtidigt som domarkåren och facket motsätter sig en sådan ordning. Kristdemokraterna anser att detta skulle kunna rubba domarnas självständighet gentemot den politiska makten. Ur konstitutionell synvinkel är prestationsbaserade domarlöner svårförenliga med strävan att stärka domarnas ställning och oberoende. Redan misstanken att lönebelöningar ges för att främja lojalitet i viss riktning är förödande för tilltron till domarnas integritet och opartiskhet. Än mer absurt blir det om systemet med prestationsstyrda löner också ska gälla domarna i Högsta domstolen och Regeringsrätten.

Nämndemännens situation måste ses över. Att rekrytera nämndemän är idag ett svårt arbete. Kristdemokraterna vill höja nämndemännens arvoden och förändra rekryteringssättet.

Ärendetillströmningen till domstolarna bara ökar och antalet komplicerade mål blir allt fler. Den ekonomiska situationen har inneburit att målökningarna inte har kunnat mötas av ökade resurser till verksamheten. Måltillströmningen har varit så stor att domstolarna inte har mäktat med den. Balanserna har ökat och därmed medborgarnas väntetider. Arbetsbelastningen inom domstolsväsendet måste skyndsamt ses över.

I en särskild motion tas ytterligare förslag avseende domstolsväsendet upp.

Regeringen föreslår ett anslag för 4:5 Domstolsväsendet m.m., på 4 074 140 kr. Kristdemokraterna föreslår en ramförstärkning på ytterligare 170 miljoner kronor för 2006 för 4:5 Domstolsväsendet m.m.

Kriminalvården

Kriminalvårdsstyrelsen är chefsmyndighet för 35 lokala kriminalvårdsmyndigheter och för Transporttjänsten. Styrelsen är också central förvaltningsverksamhet för all kriminalvårdsverksamhet. I rent administrativt hänseende är Kriminalvårdsstyrelsen även chefsmyndighet för Kriminalvårdsnämnden och de 30 lokala övervakningsnämnderna.

Regeringen föreslår ett anslag för 4:6 Kriminalvården, på 5 729 965 kr. Kristdemokraterna föreslår en ramförstärkning på ytterligare 300 miljoner kronor för 2006.

Kriminalvården är en del av rättsväsendet. Målet med kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Tyvärr klarar inte svensk kriminalvård i dagsläget att leva upp till detta mål. Kristdemokraterna kräver att kriminalvården får en ny inriktning. Vi anser att kriminalvården måste utveckla mätmetoder som kan användas för att beskriva olika resultat som uppnås med behandlings- och vårdarbetet. Kriminalvården bör också utveckla och förstärka sin analyskapacitet.

Ett utvecklat forskningsarbete som kan belysa sambanden mellan kriminalvård och de frigivnas återfall i brottslighet är nödvändigt. Tre år efter avtjänat straff har i genomsnitt 40 procent återfallit i brott. Detta visar att kriminalvården misslyckats med sin målsättning att rehabilitera människor och få dem att bryta en kriminell livsstil. Undersökningar med fokus på internernas bakgrund och sociala förhållanden visar inte helt oväntat att de intagna har en omfattande problematisk bakgrund, utöver den rent brottsliga. Därför borde kriminalvårdens möjligheter att förebygga brott tillvaratas bättre och verksamheten inriktas på att den dömda ska få hjälp att komma tillrätta med sitt problematiska levnadsmönster. Kriminalvårdens arbete bör utvärderas och goda exempel bör tas tillvara i förändringsarbetet. Det är en angelägen uppgift att på olika sätt försöka förändra det faktum att många av dem som avtjänar fängelsestraff idag återfaller i brott.

Kristdemokraterna anser att nuvarande utbildning för personalen inom kriminalvården är för kort och innehållsfattig. Vi menar att en betydande utbildningsinsats ska genomföras för att höja kompetensen, framför allt hos den personal som arbetar nära de intagna. Kristdemokraterna anser att arbete inom kriminalvården måste uppvärderas och att ett så kvalificerat arbete kräver en utbildning. Vi föreslår en kriminalvårdsutbildning om minst två år med efterföljande praktik. I utbildningen ska bland annat ämnen som psykologi, sociologi, beteendevetenskap, missbrukskunskap och rättskunskap ingå.

Situationen på landets häkten är allvarlig. Medelbeläggningen har ökat kraftigt. Mellan 1994 och 2003 ökade beläggningen med 35 procent. År 2004 var medelbeläggningen 101 procent. Trängseln på häkten beror på en ökning

Fel! Okänt namn på

av såväl antalet häktade som på en ökning av dem som väntar på anstaltsplats. Denna ökning beror i sin tur på att det är fullt på anstalterna.

Det är ett angeläget mål att hålla anstalterna och häktena fria från droger och att personalen får resurser och möjligheter att på ett effektivt sätt kontrollera att drogfriheten efterlevs. Så är det tyvärr inte idag. Den intagne och den häktade ska erbjudas behandling vid alkohol- och narkotikamissbruk. Drogtester bör användas i större utsträckning när personalen misstänker missbruk. Kristdemokraterna tillför resurser så att personalen ska hinna med och ha instrument för att på ett effektivt sätt få kontroll över narkotikan på anstalterna. Vi anser också att man på anstalterna bör införa en sektionering och ett smågruppssystem, vilket är resurskrävande men verkningsfullt. I och med att de intagna endast får umgås i mindre grupper ökar förutsättningarna för att narkotikamarknaden på anstalten ska försvinna.

En väl utbyggd programverksamhet för intagna är en helt avgörande faktor om man ska lyckas vända de intagnas intresse från droger och kriminell livsstil till eget ansvarstagande för sin verkställighet och ytterst sitt liv. Väl fungerande motivationsavdelningar som kan genomföra kognitiva program är nödvändigt.

Kristdemokraterna anser att man också bör överväga att införa generella regler för övervakade besök den inledande tiden av ett fängelsestraff, exempelvis en till tre månader. Det skulle ge narkotikamissbrukare en rimlig chans att komma ifrån sitt missbruk.

Kristdemokraterna anser att man bör bygga om och bygga till de fängelser som finns i stället för att bygga ett helt nytt fängelse. De nuvarande anstalterna bör ges olika inriktning. Vårt förslag innebär också fler platser med indelning i motivationsavdelningar och utslussningsboenden. Flera anstalter i Sverige skulle kunna ha liknande inriktning. Steg ett och två skulle vara olika stadier i motivationsutvecklingen. Steg tre skulle vara ett utslussningsboende i anslutning till anstalten. Där skulle den intagne fortfarande vara frihetsberövad men där skulle råda större frihet och inriktningen skulle vara en förberedelse för livet utanför anstalt. Permissioner och kontaktskapande verksamhet skulle få större utrymme. Ett grundläggande krav skulle vara absolut drogfrihet.

Lekmanövervakare har en viktig uppgift i samhället. Framtiden för en frigiven brottsling är beroende av vad som händer den närmaste tiden efter frigivningen. Därför är det angeläget med en övervakare som kan stödja den frigivne och visa vägen till en normal livssituation, till ett liv utan kriminalitet. Lekmanövervakaren är en positiv förebild som finns tillgänglig dygnet runt och därför är det viktigt, anser Kristdemokraterna, att statusen och arvodet för uppgiften höjs.

Många som sitter på anstalt och som verkligen har en vilja att börja ett nytt liv utan droger och kriminalitet vänder sig till KRIS, Kriminellas Revansch i Samhället. KRIS syfte är att hjälpa dem som frigges från våra fängelser så att de får en reell möjlighet att leva ett liv utan brott och droger. Ett annat mål är att hjälpa ungdomar så att de inte fastnar i kriminalitet. De får hjälp till insikt om vilka konsekvenser en kriminell livsstil får. Verksamheter liknande KRIS måste få samhällets stöd att arbeta effektivt.

På svenska anstalter finns idag fler livstidsdömda än någon gång under 1900-talet. En orsak till detta är framför allt att regeringens nådepraxis blivit mera restriktiv, vilket medfört att den faktiska strafftiden blivit längre. Det kan enligt vår mening ifrågasättas om livstidsstraffet är tillfredsställande från förutsägbarhetssynpunkt, eftersom straffet regelmässigt genom nåd omvandlas till ett långt men tidsbestämt straff. Denna ordning innebär dessutom att det är regeringen och inte domstolen som bestämmer straffets längd, vilket är diskutabelt ur konstitutionell utgångspunkt. Nådepraxis idag innebär att ett livstidsstraff omvandlas till ett tidsbestämt straff på omkring 20 år. Genom ett tidsbestämt straff blir påföljden förutsägbar och politiskt neutral. Kristdemokraterna anser att frågan om att livstidsstraffet bör ersättas av ett tidsbestämt straff ska utredas.

I en annan motion redogör Kristdemokraterna i detalj för förslag som rör kriminalvården.

Brottsoffermyndigheten

Brottsoffermyndigheten inrättades 1994 under ledning av den dåvarande borgerliga regeringen. Myndighetens övergripande mål är att främja brottsoffers rättigheter, behov och intressen. Myndighetens uppgift är att handlägga och besluta i ärenden om brottskadeersättning.

Brottsoffermyndigheten ska ha en central funktion när det gäller stöd till dem som drabbas av brott. Effektivitet, snabbhet och hög kvalitet vid handläggningen av brottskadeärendena är nödvändigt för att tillgodose det enskilda brottsoffrets rätt till ersättning och behov av trygghet och stöd. I regleringsbrevet för 2001 ändrades kravet till att handläggning ska ske inom fyra månader. År 2003 tog man helt bort kravet på att handläggning ska ske inom viss tid. Istället säger regeringen i regleringsbrevet att ett ärende ska handläggas så snabbt som möjligt med hänsyn till den utredning som ärendet kräver. Under 2003 avgjordes 83,5 procent av ärendena inom fyra månader. Kristdemokraterna är kritiska till att regeringen tagit bort kravet på handläggningstid. Det är ytterst angeläget att Brottsoffermyndighetens handläggningstider är korta. Målet för vår politik är att alla människor som drabbats av brott skal erhålla all den kvalitativa och kvantitativa hjälp de behöver för att kunna återgå till ett normalt liv inom rimlig tid.

Kristdemokraterna föreslår att statens bidrag till kvinnojourerna ska fördelas direkt till de lokala verksamheterna av Brottsoffermyndigheten. Idag betalar staten bidrag till landets kvinnojouurer på flera olika sätt. Dels fördelas bidrag till centralorganisationerna ROKS och SKR via Socialstyrelsen, dels kan lokala kvinnojouurer tillsammans med kommunen söka bidrag hos länsstyrelsen.

Kristdemokraterna har tidigare kritiserat att regeringen har valt att stödja den starkt politiserade centralorganisationen ROKS istället för att stödja de lokala kvinnojourerna. Vi menar att det stöd staten betalar ska gå till att stödja dem som behöver hjälp och inte till åsiktsproduktion och central administrat-

Fel! Okänt namn på

ion. En granskning av centralorganisationernas årsredovisningar visar att det bara är en tredjedel av statsbidragen som betalas ut via Socialstyrelsen som går vidare till den lokala verksamheten som syftar till att hjälpa utsatta kvinnor.

Kommunerna ska ha ett ansvar att ekonomiskt stödja kvinnojoursverksamhet. Idag drivs kvinnojourerna av ideella föreningar, vilket sänker tröskeln för utsatta kvinnor att våga ta en kontakt. Vi ser positivt på att det civila samhället tagit så stort ansvar för kvinnojoursverksamheten men vi anser att kommunerna och staten måste ta ett större ekonomiskt ansvar.

Dessutom bör samhället byggas nerifrån och uppåt på ett sådant sätt att små gemenskaper sluter sig samman och överlåter till större sammanslutningar sådana uppgifter som de inte själva kan klara på ett ändamålsenligt sätt. Det faller sig därför mer naturligt att riksorganisationerna finansierar sin verksamhet genom sådana avgifter som medlemmarna finner lämpliga.

Kvinnoujourernas arbete kan till vissa delar liknas vid det arbete som många brottsofferjourer genomför. Det är därför mer naturligt att stödet till verksamheten anslås via ett nytt anslag under utgiftsområde 4. Detta skapar också en större tydlighet kring statsbidragens omfattning.

Regeringen bör ge Brottsoffermyndigheten, som har erfarenhet att hantera liknande typer av bidrag, i uppdrag att överta länsstyrelsernas och Socialstyrelsens roll i fördelningen av statsbidrag till kvinnojourerna.

Regeringen föreslår ett anslag för 4:10 Brottsoffermyndigheten på 27 449 000 kr.

För att Brottsoffermyndigheten ska ha möjlighet att korta handläggningstiderna för brottskadeärendena skjuter Kristdemokraterna till 5 miljoner kronor till myndighetens budget. Kristdemokraterna ger också 130 miljoner kronor till kvinnojourerna, vilket är 20 miljoner kronor utöver regeringens budget till Brottsoffermyndigheten för fördelning av medel till kvinnojourerna. Dessa medel lägger vi till ett nytt anslag, 4:16.

Det brottsförebyggande arbetet

Regeringen föreslår ett anslag för 4:15 Det brottsförebyggande arbetet, på 7 157 000 kronor.

Om brott förhindras undviks mycket lidande. Det brottsförebyggande arbetet måste därför prioriteras. Kristdemokraterna föreslår en ramförstärkning på ytterligare 50 miljoner kronor för 2006.

Kristdemokraternas mål är att det ska finnas en närpolis per tusen innevånare. Närpoliserna är viktiga inte minst i det brottsförebyggande arbetet och för den synlighet som fordras för medborgarens trygghet och rättsväsendets legitimitet.

Mycket kan göras för att bygga bort brottslighet och skapa tryggare miljöer. Vi ger här några exempel på brottsförebyggande stads- och bostadsplanering. Polis, försäkringsbolag och brottsofferjourer ska tillfrågas när bostadsområden planeras och renoveras. Belysningen i parker och bostadsområ-

den måste förbättras. Befolkade, offentliga och gemensamma områden som stimulerar till socialt liv ska främjas. Bilgarage med särskilda tjejparkeringar på upplysta platser nära utgångarna kan skapas. Säkerheten i bostadsområden kan förbättras genom att förhindra insyn, att entrédörrar och fönster på bottenvåningar förses med brytbleck och genom att undvika att lägga tvättstugor i källarplanet. Det bör också finnas nattliga kollektivbussar med flexibla stopp. Det viktiga är att ta vara på kunskap och erfarenhet om vilka brott som begås var samt göra det möjligt för människor att se och synas och på så sätt skapa trygga miljöer.

Kommunerna ska inspireras att i sina översiktsplaner ta hänsyn till invånarnas säkerhet genom att planera och bygga bort brott. Varje bygglov ska prövas utifrån risk för kriminalitet. Vi anser att det vore lämpligt att ge Boverket i uppdrag att för kommunerna utarbeta tydliga riktlinjer för bebyggelseinriktade hinder mot brott.

BRÅ har sedan 1998 fördelat startbidragen till brottsförebyggande råd. Det är bra att kommunerna utformar brottsförebyggande program och trygghetsplaner. Med ansträngd kommunal ekonomi riskerar annars det brottsförebyggande arbetet att nedprioriteras. Kristdemokraterna anser dock att kommuner i högre grad måste få del av det stöd som anslagits till brottsförebyggande arbete så att de lokala brottsförebyggande råden kan utvecklas så att verksamheten kommer närmare medborgarna. Kristdemokraterna anser att det brottsförebyggande arbetet måste intensifieras och en helhetssyn tillämpas. Erfarenheter från andra myndigheter måste tas tillvara. BRÅ:s uppgift ska vara att samla in brottsförebyggande förslag som kan användas direkt i kommunerna. Kommunernas ansvar i dessa frågor måste klargöras och medel skjutas till för att prioritera de brottsförebyggande åtgärderna. Kristdemokraterna anslår 30 miljoner kronor för år 2006 utöver regeringen till arbetet med brottsförebyggande miljöer. Av dessa medel ska 3 miljoner kronor tillfalla Boverket som även får i uppdrag att utarbeta tydliga riktlinjer för bebyggelseinriktade hinder mot brott samt ansvara för ett standardiseringsarbete ute i kommunerna. De resterande 27 miljoner kronorna ska tillfalla det brottsförebyggande arbetet i kommunerna.

Familjens roll i det brottsförebyggande arbetet är central. Professor Leif G.W. Persson, som var ordförande i *Våldsutredningen*, SOU 1990:92, har tillsammans med ledamöterna i utredningen hävdad:

Barnomsorg, skola och kommunala fritidsaktiviteter har under efterkrigstiden kommit att ta över delar av föräldrarnas ansvar för barnens uppfostran. Barnuppfostran har, kan man säga, professionaliserats. Det har emellertid visat sig att varken personalen inom skolan eller barn- och ungdomsorganisationer kan ersätta föräldrarnas roll när det gäller att skapa en gynnsam utveckling av de unga.

Ungdomsbrottligheten ligger på en oroväckande hög nivå. Det är därför viktigt att föräldrarna mobiliseras och att deras ansvar och betydelse för barnens utveckling lyfts fram även i lagstiftningen. Föräldrarna är den största brottsförebyggande resurs samhället har.

En god familjepolitik är alltså i sin helhet en grundläggande förutsättning för ett fungerande brottsförebyggande arbete. Kristdemokraterna vill därför lyfta fram behovet av en förändrad brottsförebyggande strategi i syfte att systema-

Fel! Okänt namn på

tiskt, långsiktigt och med stor tydlighet arbeta med informationsinsatser för att medvetandegöra föräldrar och andra som har tillsyn över barn om värdeöverföringens betydelse och om stärkande av barns inre kontroll. Till detta arbete avsätter vi 20 miljoner kronor.

I en annan kristdemokratisk motion redogör Kristdemokraterna i detalj för förslag som rör brottsförebyggande arbete.

Stockholm den 5 oktober 2005

Göran Hägglund (kd)

Stefan Attefall (kd)

Mats Odell (kd)

Johnny Gylling (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Peter Althin (kd)

Maria Larsson (kd)

Inger Davidson (kd)

Helena Höj (kd)

Chatrine Pålsson (kd)